

Jaarverslag Functionaris voor Gegevensbescherming 2025

Aan Gemeenteraad College van Burgemeester en Wethouders	Datum 9-4-2026	
Van Functionaris voor Gegevensbescherming	Versienummer 1.0	Status Definitief
Kopie Concerndirectie	Bijlagen N.v.t.	

Managementsamenvatting

Datagedreven werken en interbestuurlijke samenwerking staan steeds centraler in de gemeentelijke taakuitvoering. De gemeente draagt daardoor een toenemende verantwoordelijkheid om zorgvuldig, rechtmatig en transparant met persoonsgegevens om te gaan. In die context heeft de gemeente in 2025 verdere stappen gezet in het versterken van de bescherming van persoonsgegevens. Als FG heb ik daar vanuit mijn toezichhoudende rol aan bijgedragen. Tegelijkertijd blijven er belangrijke uitdagingen bestaan bij het waarborgen van rechtmatige, transparante en behoorlijke omgang met persoonsgegevens en het voorkomen van risico's voor de fundamentele rechten en vrijheden van betrokkenen.

Werkzaamheden 2025

Vanuit mijn onafhankelijke rol als Functionaris voor Gegevensbescherming (FG) heb ik sinds eind 2024 toegezien op de naleving van de AVG, UAVG en de Wpg, en met name de ambtelijke leiding geadviseerd over risico's, verbeterkansen en noodzakelijke waarborgen. Zo heb ik geadviseerd over DPIA's en beleid, bemiddeld of geadviseerd naar aanleiding van signalen van betrokkenen, en richtinggevend advies gegeven over de afhandeling van datalekken. Daarnaast werd ik aangewezen als coördinerend FG voor het Zorg- en Veiligheidshuis (ZVH) en het Regionaal Informatie- en Expertisecentrum (RIEC), waarmee de verantwoordelijkheid voor professioneel toezicht binnen deze samenwerkingsverbanden verder is uitgebreid.

De professionalisering van de FG-functie heeft in 2025 nadrukkelijke aandacht gekregen. Met de positionering van het bureau FG als zelfstandig team binnen Concern Control, de invoering van schriftelijke advisering met dossieropbouw en de ontwikkeling van jaarplannen en toetsingskaders wordt de invulling van mijn wettelijke taken en positie beter en aantoonbaar geborgd.

Opvolging van aanbevelingen

De organisatie heeft de in de eerste helft van het jaar door mij uitgebrachte aanbevelingen grotendeels onderschreven en werkt aan de doorontwikkeling van strategische sturing, governance, standaarden en ICT-ondersteuning. Er is zichtbaar voortgang geboekt, onder meer via het strategisch beleidskader IPM, verbetering van standaarden, versterking van rollen en meer aandacht voor bewustwording en toepassing van privacy-bevorderende technologieën (PET's). In 2026 zal ik de voortgang van de opvolging van mijn aanbevelingen blijven volgen.

Blijvende uitdagingen

Borgen van expertise

De snel toenemende wet- en regelgeving rond gegevens en informatie vergroot de druk op de organisatie, terwijl de beschikbare capaciteit en expertise in de 1e en 2e lijn niet evenredig meegroeit en medewerkers van steeds meer markten thuis moeten zijn. Het risico daarvan is dat noodzakelijke expertise op deze deelgebieden moeizaam tot stand komt en niet duurzaam wordt geborgd.

Sturen op verbeteren

De organisatie hanteert nog geen volwassenheidsmodel om de staat van gegevensbescherming inzichtelijk te maken. Een volwassenheidsmodel geeft inzicht in de prestaties en helpt bij het bepalen van ambities en gewenste verbeteringen. Hoewel het implementeren van een volwassenheidsmodel capaciteit vraagt, draagt het op termijn bij aan hogere efficiëntie, betere risicobeheersing, kwaliteitsverbetering, kostenverlaging en een duidelijke, gemeenschappelijke taal voor ontwikkeling richting duurzame naleving.

Kwaliteit en tijdigheid van DPIA's

Verder vraagt de kwaliteit én tijdigheid van DPIA's blijvend aandacht: het ontbreken van voldoende actuele procesinformatie leidt in de praktijk tot vertragingen en inhoudelijke beperkingen. Juist bij verwerkingen met hoge risico's - waarbij DPIA's worden ingezet - kan geen concessie worden gedaan aan kwaliteit, en tijdigheid.

Tijdig betrekken van de FG

Ook het vroegtijdig en adequaat informeren en betrekken van de FG door bestuur en ambtelijke leiding is bij strategische en beleidsmatige keuzes in de individuele bestuurlijke portefeuilles nog niet vanzelfsprekend. Dit is wel essentieel voor goede en tijdige advisering over het waarborgen van rechtmatige, transparante en behoorlijke omgang met persoonsgegevens en het voorkomen van risico's voor de fundamentele rechten en vrijheden van betrokkenen.

Borgen van middelen voor de uitvoering van de taken van de FG

Als laatste is er aandacht nodig voor het structureel borgen van adequate en door de FG zelfstandig in te zetten middelen voor de uitvoering van zijn taken. Dit is extra relevant nu er regionaal coördinerende taken zijn toegevoegd en innovatieve technologieën zoals AI, algoritmen en PET's een steeds belangrijker onderdeel worden van de geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens.

Aanbevelingen:

Onderzoek hoe expertise en capaciteit in de 1^e en 2^e lijn op gebieden zoals informatiebeheer, gegevensbescherming, informatiebeveiliging, AI en algoritmen duurzaam kan worden geborgd zonder dat de flexibiliteit over de gebieden heen onder druk komt te staan.

- *Overweeg alsnog middelen beschikbaar te stellen voor de inrichting van processen en voor een behoorlijke en gecoördineerde behandeling van rechtenverzoeken van betrokkenen.*
- *Onderzoek welke structurele verbeteringen in procesdocumentatie noodzakelijk zijn om impactassessments zoals DPIA's adequaat te faciliteren.*
- *Onderzoek welke (aanvullende) bewustwording bij proceseigenaren en expertise in de 1^e en 2^e lijn nodig is om zorg te dragen voor tijdige en kwalitatief goede uitvoering van DPIA's.*
- *Onderzoek hoe de introductie van een volwassenheidsmodel kan worden ingezet ter verbetering van het zicht op naleving en voor sturingsinformatie ten behoeve van gerichtere inzet van schaarse middelen richting door het bestuur te bepalen ambitieniveau.*
- *Onderzoek welke waarborgen nodig zijn om ervoor te zorgen dat de FG tijdig en adequaat wordt geïnformeerd en betrokken bij strategische en beleidsmatige keuzes in de individuele bestuurlijke portefeuilles, als die de bescherming van persoonsgegevens raken.*
- *Laat in samenspraak met de FG onafhankelijk onderzoeken welke middelen noodzakelijk zijn om ervoor te zorgen dat de FG ook op de langere termijn zijn wettelijke taken naar behoren kan (blijven) uitvoeren.*

Werkzaamheden 2026

Voor 2026 ligt mijn focus op versterking van mijn verbinding met de bestuursorganen en de ambtelijke leiding, en – in afstemming met andere toezichthouders en (interne) auditors - van mijn toezicht. Dit laatste onder meer via onderzoeken naar de opvolging van DPIA-maatregelen, het beheer van het verwerkingsregister, de opvolging van eerdere aanbevelingen van de Autoriteit Persoonsgegevens - ten aanzien van de kwetsbaarheid van thuis printen en het gebruik van mobiele opslagmiddelen - en de planmatige aanpak van bewustwording en training.

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting	1
Inhoudsopgave	3
Inleiding	4
Werkzaamheden	4
Samenvatting van mijn eerdere aanbevelingen	5
Ambtelijke reactie op mijn aanbevelingen	5
Waarnemingen	5
Blijvende uitdagingen	5
Bijlage A — Begrippenlijst	7

Inleiding

De samenleving digitaliseert in hoog tempo. Dat betekent dat inwoners en publieke en private partners van de gemeente steeds meer gegevens met de gemeente delen en dat de gemeente een toenemende verantwoordelijkheid draagt om rechtmatig, transparant en behoorlijk met deze persoonsgegevens om te gaan. De Functionaris voor Gegevensbescherming (FG) speelt daarin een wettelijk bepaalde onafhankelijke toezichthoudende rol. Sinds eind 2024 sta ik als FG de gemeentelijke bestuursorganen bij in hun toezicht op de naleving van de AVG, UAVG en – waar relevant – de Wpg door hun eigen ambtelijke organisaties en breng daarom aan hen verslag uit.

Mijn verslag over de eerste helft van het jaar 2025 is alleen aan de directie aangeboden. Met dit jaarverslag wordt de formele rapportage lijn uitgebreid naar de bestuursorganen.

Werkzaamheden

In het afgelopen jaar heb ik onder meer geadviseerd rondom meer dan 50 DPIA's, circa 10 formele adviezen uitgebracht over (voorgenomen) beleid, circa 15 keer bemiddeld of geadviseerd bij vragen of klachten van inwoners, en adviezen gegeven over datalekken.

Daarnaast ben ik in de loop van het jaar aangewezen als coördinerend FG voor het Zorg- en Veiligheidshuis (ZVH) en het Regionaal Informatie- en Expertisecentrum (RIEC). In die rol heb ik een begin gemaakt met het inrichten van de samenwerking tussen de FG's van deelnemende partners en de coördinerend FG en natuurlijk met de uitvoeringsorganisaties van de samenwerkingsverbanden.

Verder heb ik werk gemaakt van de professionalisering van de functie van FG. Een belangrijk onderdeel daarvan is de formele positionering van het bureau FG als zelfstandig team binnen de directie Concern Control, met de FG als leidinggevende. Deze positionering draagt bij aan de versterking van de onafhankelijke rol en maakt een robuustere invulling van toezicht en advisering mogelijk.

In het kader van deze professionaliseringsslag verstrek ik mijn adviezen – waar dat passend en wenselijk is – schriftelijk en houd ik daarvan een dossier bij. Dit geldt in het bijzonder voor advisering over DPIA's en (voorgenomen) beleid.

Daarnaast heb ik werk gemaakt van het ontwikkelen van kaders voor de uitvoering van mijn taken. Dit omvat onder meer het opstellen van een statuut, jaarplannen en toetsingskaders, welke in 2026 verder worden gebracht, en waarmee de uitoefening van toezicht, advisering en verantwoording verder wordt ingebed.

Op deze wijze wordt structureel invulling gegeven aan de verantwoordings- en aantoonbaarheidsverplichtingen van zowel de FG als toezichthouder, als de gemeentelijke bestuursorganen als verwerkingsverantwoordelijken, onder meer in het kader van de Woo en de AVG.

Onderdeel van het jaarplan 2026 is, naast de reguliere adviseringstaken, de verdere professionalisering van mijn toezichtstaken. Het betreft onder meer de inzet van specifieke onderzoeken zoals naar de opvolging van aanbevelingen en maatregelen die voortkomen uit DPIA's, naar de kwaliteit en het beheer van het verwerkingsregister, naar de wijze waarop eerdere aanbevelingen van de Autoriteit Persoonsgegevens worden opgevolgd, en naar de planmatige invulling van bewustwording en training binnen de organisatie. Ik stem waar nodig af met andere toezichthouders en auditors om zo tot zo efficiënt mogelijk gezamenlijk toezicht te komen.

Samenvatting van mijn eerdere aanbevelingen

In mijn halfjaarlijkse verslag aan de directie heb ik aanbevelingen gedaan op het gebied van strategische sturing, governance, beleid, risicobeheersing, ICT-voorzieningen en bewustwording. Deze aanbevelingen richtten zich op het versterken van samenhang, het verbeteren van processen en het verduidelijken van rollen binnen de organisatie.

Ik heb onder meer gewezen op de noodzaak van een duidelijke ontwikkelrichting, een geharmoniseerd begrippenkader, betere samenwerking tussen disciplines, verbeteren van het DPIA-proces, meer robuuste ICT-ondersteuning voor de beheersing van gegevensbescherming en het versterken van kennis en bewustwording die past bij rollen en risico's.

Het doel van deze aanbevelingen is om via effectiever beleid tot helderder handelingsperspectief te komen voor medewerkers in hun verschillende rollen én om bestuur en de ambtelijke leiding beter in staat te stellen gericht te sturen op de realisatie van verbeterresultaten en een structurele naleving van wet- en regelgeving te bevorderen. Door te beschikken over duidelijkere kaders, samenhangende sturingsinformatie en een robuuster toezicht- en verantwoordingsstelsel, kan de organisatie op een voorspelbare en toetsbare wijze werken aan verdere versterking van gegevensbescherming.

Ambtelijke reactie op mijn aanbevelingen

De organisatie heeft mijn eerdere aanbevelingen grotendeels onderschreven. Meerdere verbeteringen zijn of worden inmiddels opgepakt, zoals via het nieuwe strategisch beleidskader IPM en het actualiseren van standaarden. Er is een groeiende erkenning van de noodzaak om gegevensbescherming structureler te borgen.

Wel benoemde de organisatie dat nieuwe wetgeving, toegenomen werklust en beperkte capaciteit uitdagingen vormen bij het actueel houden van DPIA's, risicobeoordelingen en beleidsdocumenten.

Waarnemingen

In de tweede helft van 2025 is zichtbaar dat de organisatie meer structuur aanbrengt in beleid en uitvoering. Het strategisch beleidskader IPM groeit uit tot een fundament voor verdere professionalisering op deelgebieden zoals informatiebeheer, gegevensbescherming, informatiebeveiliging, AI en algoritmen. Standaarden worden verbeterd, rollen worden aangescherpt en er is meer aandacht voor training en bewustwording. Ook is er aandacht voor het combineren van innovatie met aandacht voor privacy, onder andere via de toepassing van PET's. Als FG speel ik bij dit laatste een aanjagende rol. In 2026 zal ik de voortgang van de opvolging van mijn aanbevelingen blijven volgen.

Blijvende uitdagingen

Borgen van expertise en capaciteit

De toenemende bestuurlijke ambities en de groeiende hoeveelheid wet- en regelgeving op het terrein van gegevens en informatie, maar ook op het gebied van taakuitvoering, leggen een aanzienlijke druk op de gemeentelijke organisatie. Voorbeelden daarvan zijn de Wet open overheid, AI Act, Cyberbeveiligingswet en de nieuwe Archiefwet, maar ook de Wet proactieve dienstverlening, de Wet gegevensverwerking door samenwerkingsverbanden en de Wet gegevensverwerking persoonsgerichte aanpak radicalisering en terroristische activiteiten. De beschikbare ondersteuning in de 1e en 2e lijn groeit echter niet in hetzelfde tempo mee. Hierdoor worden medewerkers belast met een steeds breder takenpakket op het gebied van informatiebeheer, gegevensbescherming, informatiebeveiliging, AI en algoritmen. Het risico daarvan is dat noodzakelijke expertise op deze deelgebieden moeizaam tot stand komt en niet duurzaam wordt geborgd. De uitdaging is om de inzet van medewerkers te optimaliseren én tegelijkertijd te waarborgen dat voldoende inhoudelijke deskundigheid beschikbaar blijft.

In het bijzonder vraag ik daarbij aandacht voor capaciteit voor de (coördinatie van de) behandeling van verzoeken van betrokkenen om bijvoorbeeld inzage, correctie, beperking of verwijdering van gegevens (artikel 15 tot en met 21 AVG en 24a tot en met 28 Wpg). Deze capaciteit is nu onvoldoende geborgd en de processen zijn dientengevolge niet adequaat ingericht. Hierdoor ontstaat het risico dat wettelijke termijnen niet worden gehaald, of verzoeken niet naar behoren worden behandeld. De organisatie heeft intussen

onderzocht welke middelen noodzakelijk zijn om dit knelpunt te adresseren, maar deze middelen zijn vooralsnog nog niet toegekend.

Aanbeveling:

- *Onderzoek hoe expertise en capaciteit in de 1^e en 2^e lijn op gebieden zoals informatiebeheer, gegevensbescherming, informatiebeveiliging, AI en algoritmen duurzaam kan worden geborgd zonder dat de flexibiliteit over de gebieden heen onder druk komt te staan.*
- *Overweeg alsnog middelen beschikbaar te stellen voor de inrichting van processen en voor een behoorlijke en gecoördineerde behandeling van rechtenverzoeken van betrokkenen.*

Sturen op verbeteren

Een van mijn eerdere aanbevelingen is het hanteren van een volwassenheidsmodel om de staat van gegevensbescherming inzichtelijk te maken voor het bestuur en de ambtelijke leiding. Een volwassenheidsmodel biedt gestructureerd inzicht in de huidige prestaties van een organisatie, helpt bij het bepalen van de ambitie en biedt een stappenplan voor verbetering. Het introduceren van een volwassenheidsmodel vraagt capaciteit, maar heeft op termijn als voordelen onder meer hogere efficiëntie, betere risicobeheersing, kwaliteitsverbetering, kostenverlaging en de creatie van een duidelijke, gemeenschappelijke taal voor organisatieontwikkeling richting duurzame naleving bij het nastreven van de organisatie doelen. Sturen aan de hand van een volwassenheidsmodel draagt er ook aan bij dat de organisatie op termijn beter in staat is om te anticiperen in plaats van reageren op ontwikkelingen.

Aanbeveling:

- *Onderzoek hoe de introductie van een volwassenheidsmodel kan worden ingezet ter verbetering van het zicht op naleving en voor sturingsinformatie ten behoeve van gerichtere inzet van schaarse middelen richting door het bestuur te bepalen ambitieniveau.*

Kwaliteitsverbetering van DPIA's

Kwaliteitsverbetering én tijdigheid van DPIA's blijft een aandachtspunt. Een DPIA moet voldoende kwaliteit hebben om risico's voor fundamentele rechten en vrijheden en voor naleving van de wet effectief in beeld te kunnen brengen en moet tijdig genoeg tot stand komen om significante risico's nog te kunnen mitigeren voordat een verwerking start.

Omdat DPIA's juist worden ingezet bij verwerkingen met potentieel hoge risico's voor de fundamentele rechten en vrijheden van betrokkenen, zijn een ontoereikende kwaliteit of ontijdige uitvoering niet aanvaardbaar.

In de praktijk blijkt echter regelmatig dat cruciale informatie over bedrijfsprocessen (zoals over gegevensstromen, juridische kaders en operationele risico's) ontbreekt. Zonder deze informatie is het niet mogelijk om een goede DPIA uit te voeren. Dit kan tot vertragingen en frustraties leiden en ondermijnt het draagvlak in de organisatie voor naleving van gegevensbeschermingswet- en regelgeving.

Dat DPIA's nog te vaak pas aan het eind van de ontwikkeling van een proces worden uitgevoerd in plaats van - zoals door de wetgever bedoeld - tijdens die ontwikkeling én gedurende de uitvoering, draagt niet bij aan een efficiënte en effectieve uitvoering.

Aanbeveling:

- *Onderzoek welke structurele verbeteringen in procesdocumentatie noodzakelijk zijn om impactassessments zoals DPIA's adequaat te faciliteren.*
- *Onderzoek welke (aanvullende) bewustwording bij proceseigenaren en expertise in de 1^e en 2^e lijn nodig is om zorg te dragen voor tijdige en kwalitatief goede uitvoering van DPIA's.*

Tijdig informeren en betrekken van de FG

Ondanks alle positieve ontwikkelingen blijft het een uitdaging dat de FG niet in alle gevallen vroegtijdig wordt betrokken door het bestuur en de ambtelijke leiding. Dit is in het bijzonder van belang bij strategische en beleidsmatige keuzes in de individuele bestuurlijke portefeuilles, als die de bescherming van persoonsgegevens raken. Dit geldt onder andere voor ambities op het gebied van datagedreven werken, inzet van AI en samenwerking met ketenpartners of tussen verschillende gemeentelijke domeinen.

Vroegtijdige betrokkenheid is noodzakelijk om risico's tijdig te signaleren en om het bestuur en de directie te adviseren over waarborgen voor rechtmatige en proportionele verwerking van persoonsgegevens en het voorkomen van risico's voor de fundamentele rechten en vrijheden van betrokkenen.

De verantwoordelijkheid voor het tijdig betrekken van de FG ligt primair bij het bestuur en de ambtelijke leiding. Natuurlijk kan de FG ook zelf signaleren of vroegtijdige betrokkenheid en advisering wenselijk is. Daarvoor moet hij wel beschikken over de juiste en tijdige informatie vanuit bestuurders, directies, afdelingshoofden en teamleiders. Op dit moment is dat nog niet altijd het geval.

Aanbeveling:

- *Onderzoek welke waarborgen nodig zijn om ervoor te zorgen dat de FG tijdig en adequaat wordt geïnformeerd en betrokken bij strategische en beleidsmatige keuzes in de individuele bestuurlijke portefeuilles, als die de bescherming van persoonsgegevens raken.*

Adequate middelen voor de taakuitvoering van de FG

Verder is er aandacht nodig voor het structureel borgen van adequate en door de FG zelfstandig in te zetten middelen. Er staat druk op de beschikbare capaciteit (nu tijdelijk 1,89 FTE, maar duurzaam slechts 1,5 FTE). Zo is de prognose dat in 2026 alleen al circa 85 DPIA's ter beoordeling worden voorgelegd, wat met de huidige DPIA-kwaliteit beslag legt op circa 1 FTE. Maar ook het toenemend toezicht op samenwerkingsverbanden in combinatie met regionaal coördinerende taken waarvoor vooralsnog slechts tijdelijke middelen zijn voorzien, speelt hierbij een rol.

De afgelopen jaren is daarnaast bij de vaststelling van de benodigde capaciteit onvoldoende rekening gehouden met het feit dat de FG tevens als toezichthouder is aangewezen voor de raad en daarmee voor alle raadsorganen, waaronder de griffie, het ombudslotket en de rekenkamer. Daar is in voorgaande jaren dan ook weinig aandacht naar uitgegaan.

Verder beschikt de FG nu niet over zelfstandig in te zetten financiële middelen voor het onderhouden van eigen expertise en waar nodig het betrekken van externe expertise. Dit speelt een toenemende rol nu innovatieve technologieën zoals AI, algoritmen en PET's een steeds belangrijker onderdeel worden van de geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens.

Aanbeveling:

- *Laat in samenspraak met de FG onafhankelijk onderzoeken welke middelen noodzakelijk zijn om ervoor te zorgen dat de FG ook op de langere termijn zijn wettelijke taken naar behoren kan (blijven) uitvoeren.*

Bijlage A — Begrippenlijst

- Betrokkene: de natuurlijke persoon op wie de persoonsgegevens betrekking hebben, zoals inwoners en medewerkers.
- Datalek: een inbreuk op de beveiliging die leidt tot verlies, wijziging of ongeoorloofde verstrekking van persoonsgegevens.
- DPIA: een verplichte risicoanalyse bij verwerkingen met hoge privacyrisico's.
- Informatiebeveiliging: bescherming van alle gegevens tegen verlies, misbruik of ongeautoriseerde toegang.
- PET's: technieken die bijdragen aan minimale en beter beschermde gegevensverwerking.
- Persoonsgegeven: alle informatie over een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon.
- Verwerking: elke handeling met persoonsgegevens, zoals verzamelen, opslaan, raadplegen of verwijderen.
- Verwerkingsverantwoordelijke: het bestuursorgaan dat doel en middelen voor de verwerking bepaalt.